

گناهکاری که دم مرگ، امیرالمومنین به بالینش رفت

دکتر زهرا مراد گروه هیات

تاریخ روایت می‌کند که تاریخ‌روضة خوانی در ایران به دوره صفویه باز می‌گردد. شاید از همان ایام در کنار مداحان و روضه‌خوانان مرد، زنان نیز دستی بر آتش برند و در رثای امام حسین(ع) خواندند. اما در دوره قاجار و به همت قمرالسلطنه دختر فتحعلی‌شاه قاجار تعزیه و روضه‌های زنانه در ایران رونق بیشتری گرفت و هویتی مستقل یافت. شعله عشق به حسین(ع) از روضه‌های تشریفاتی دربار گذر کرد و به خانه‌های مردم کشیده شد. روضه‌های خانگی نقش مهمی در تغییر سبک زندگی زنان این دیار گذاشت. رونق دید و بازدیدهای فامیلی، رفع کدورت‌ها، ایجاد پیوندهای مبارک و... با چاشنی عشق به حسین بن علی(ع) در همین جلسات خانگی روی داد. در این میان نقش روضه‌خوانی و مداحی‌های زنانه در این دوره‌می‌های مذهبی را نباید نادیده گرفت. هرچند برخی بانوان سنتی حضور حاج آقایی که آخوند هم باشد را در منزل بیشتر می‌پسندیدند اما به مرور زمان مداحی زنان رنگ و لعاب بیشتری یافت و امروزه مجالس زنانه بیشتر از روضه‌خوان‌هایی از جنس خود زنان بهره می‌برد. حضور این روضه‌خوانان و مداحان بانو در مجالس حسین با چالش‌هایی مواجه است. سرکار خانم سمیه حاجی‌زاده از بانوان فعالین زرده حوزه علمیه مشهد است که در کنار تدریس و فعالیت‌های علمی در مدارس علمیه خواهران در مشهد، افتخار مداحی و روضه‌خوانی امام حسین(ع) را دارد. استاد حاجی‌زاده ضمن روایت دغدغه‌مندانه از باید‌های منبر امام حسین می‌گوید: اگر صد مرتبه بمیرم و زنده شوم باز هم در رکاب سیدالشهدا(ع) خواهم بود.

[۱] چه شده که ذاکر امام حسین(ع) شید؟

پدرم هیاتی بود و خانه ما محل رفت و آمد هیئات مذهبی بود. هر وقت پدرم می‌خواستند به مراسم مذهبی بروند، جادر سرم می‌کرد و همراه‌های خودش می‌برد. از همان کودکی شاهد عشق به امام حسین در وجود پدرم بودم. این عشق و علاقه به مرور در من هم نهادینه شد. تب و تاب وجود پدر، تب و تاب من شد. از همان کودکی ذاکری امام حسین(ع) را دوست داشتم. تا این‌که بالاخره خدا توفیق ذاکری آقا را به من عنایت کرد. برخی دوستان نیز مرا به مداحی و روضه‌خوانی تشویق کردند و گفتند که سدایم قابلیت این کار را دارد. خدا را شاکرم که نام من در زمره ذاکرین اهل بیت(ع) نوشته شده است.

[۲] شما مداحی را نزد شخص خاصی آموزش دیدید؟

نه! مداحی کار دلی است. اول دل آدم باید به سمت و سوی مداحی اهل بیت برود و دل باید بسوزد تا بتواند نغمه را به زبان براند. حرف و سخن مداح باید به دل بنشیند، مستدل و عمیق باشد. به همین دلیل من ضمن مطالعه متون دینی با استفاده از ابزارهای آموزشی به شناخت دستگاه‌های موسیقی ایرانی پرداختم تا به آن مسلط شوم که از چه دستگاهی برای چه اشعاری باید استفاده کنم در این صورت بهتر می‌توان ذکر و مصیبت اهل بیت(ع) را به مخاطب منتقل کرد. من معتقدم هر کسی در هر جایگاهی باید اطلاعاتش را به روز کند. مداح نیز از این قاعده مستثنی نیست و باید نسبت به مسائل روز علم موسیقی آگاه باشد.

[۳] بعضی از مداحی‌های امروز متاثر از موسیقی پاپ است، این سبک‌ها را برای ایجاد شور و حال مضاعف و جذب جوانان، می‌پسندید؟

هدف وسیله را توجیه نمی‌کند، دلیل نمی‌شود ما به هر بهانه‌ای بخواهیم مخاطب را جذب کنیم. به نظر من، قبل از هر چیزی باید نٌت‌ها و سبکی که آهنگ دارد بررسی شود. گاهی ممکن است آهنگی که من انتخاب کرده‌ام شبیه همانی شود که فلان خواننده خوانده است. این دلیل نمی‌شود که اصل کار را زیر سؤال ببریم. اما اگر از یک آهنگ با همان فراز و نشیب کبی کاری شده و سبک آهنگ به گونه‌ای است که در شأن اهل بیت نباشد، مورد تایید نیست. یک مداح قبل از هر چیزی

حجت‌الاسلام علی سعیدیان: سید اسماعیل حمیری خانوادہ‌ای ناصبی داشت و خودش هم عقیده درستی نداشت. او شرب خمر هم می‌کرد. محضر امام صادق علیه‌السلام که می‌آمد، ایشان او را تحویل می‌گرفت. وی افزود: روزی کسی محضر امام رسید و گفت این سید اسماعیل که تحویلش می‌گیری، شرب خمر می‌کند؛ تا این را گفت چهره امام برافروخت. فرمودند می‌دانستم چرا این را گفتی؟ او گفت

می‌دانستید و تحویل می‌گرفتید! گاهی کار به جایی می‌رسد که برای امام و حجت خدا تعیین تکلیف می‌کنیم. امام در جواب او فرمود اگر یک پای او در امر دین سست است، پای دیگر او استوار است. او در خانه ما می‌آید، با من حرف می‌زند. از رفت‌وآمد سید اسماعیل با امام صادق (ع) خروجی به دست آمد که مبهوت من و شمامست. او توبه کرد و شرب خمر را کنار گذاشت، شیعه اتنی عسری شد. از شعری معروف اهل بیت

علیهم السلام شد. او در بستر احتضار افتاد. اقوام ناصبی‌اش دور او جمع شدند. می‌خواستند اگر بد جان داد، بگویند ببینید شیعه علی شد، این‌گونه جان داد. کم‌کم صورت او سیاه شد. ناصبی‌ها به هم نگاه می‌کردند و لیخند می‌زدند. به‌سختی به دوستان شیعه‌اش گفت صورت من را به سمت نجف برگردانید، می‌خواهم جمله‌ای به امیرالمومنین بگویم. صورت را برگرداندند و گفت: دم جان دادند علی این ابی طالب کنارم ایستاده است.

باید شأن مجلس اهل بیت را در نظر بگیرد. باید غنای موسیقی و آهنگی که انتخاب شده در نظر گرفته شود. مقام معظم رهبری می‌فرمایند مداحان سعی کنند، در قالبی که یک خواننده‌ای خوانده، آن هم خواننده‌ای که متجاهر به فسق و فجور است و علناً دارد با این روش می‌خواند، نتوانند. بنا به فرمایش ایشان سعی می‌کنیم این کار را نکنیم.

[۴] ذاکر اهل بیت(ع) در انتخاب اشعار و متون چه نکاتی را باید در نظر بگیرد؟

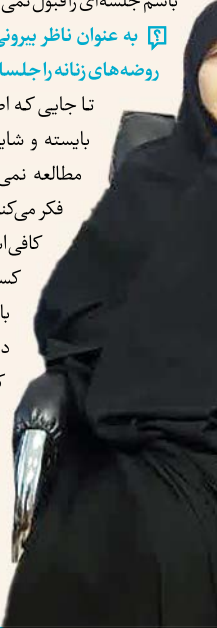
ذاکر و مداح اهل بیت(ع) باید برای نیم ساعت سخنرانی و مداحی سه ساعت مطالعه مفید داشته باشد. من به این مسأله اعتقاد دارم. به خصوص در این زمانه که جوانان شبهات زیادی در ذهن دارند. در هر مراسمی که بخواهیم صحبت کنیم، شعری بخوانیم یا مطلبی را بگویم، سند و دلیل می‌خواهند. بنابراین ما موظفیم مطالعه دقیق وמושکافانه راجع به مطالبی که می‌خواهیم بگویم یا بخوانیم، داشته باشیم. باید دست پر برویم و این هم اصلا به وجود نمی‌آید مگر با مطالعه در کتب مختلف. علاوه بر کتب مذهبی باید بر سایر بحث‌هایی که برای جوان سؤال پیش می‌آید به مطالعه بپردازیم و دست خالی نزد مخاطب نرویم.

مطالعه حتی در کتب غربی برای ما حیاتی و ضروری است.

[۵] چقدر به این سخنی که گفتید، پایبندید؟

زمانی که مطالعه ندارم یا فرصت و موقعیت مطالعه کردن نداشته باشم جلسه‌ای را قبول نمی‌کنم.

[۶] به عنوان ناظر بیرونی چه اندازه جلسات مداحی و روضه‌های زنانه را جلساتی همراه با مطالعه می‌بینید؟ تا جایی که اطلاع دارم، متأسفانه آن‌طور که بایسته و شایسته مجلس اهل بیت است، مطالعه نمی‌شود. متأسفانه برخی مداحان فکر می‌کنند همین که صدای خوبی دارند کافی است و بدون مطالعه منبر می‌روند، کسی که برچم اهل بیت را بر می‌دارد، باید از نظر علمی خودش را ارتقاء دهد. به نظر من باید نظارتی باشد که مداح اهل بیت با آگاهی و سواد کافی در مجلس حاضر شود. **[۷] این مشکل چه آسیبی به سواد دینی بانوان وارد می‌کند؟** همین الان داریم تاثیر جلسات بی‌محتوا را می‌بینیم. این‌که بعضی از جوان‌های ما مسیر

را اشتباه می‌روند و آرامش را در جای دیگری جست‌وجو می‌کنند.

[۸] چه تفاوتی بین مداحی خانم‌ها و آقایان از نظر نوع و سبک مداحی وجود دارد؟ واقعیت این است که در هیات آقایان به واسطه سیستم‌های صوت و باند‌های مجهزی که وجود دارند، صوت بر کل صدای جمعیت اشراف دارد و این مسأله به ایجاد شور در مجالس کمک می‌کند. برای بانوان نیز در مکان‌هایی مثل رواق حضرت زهرا در حرم مطهر رضوی که صدای بیرون نمی‌رود می‌توان از سیستم صوت استفاده کرد، اما در خانه‌ها، مساجد و حسینیه اصلا نمی‌شود صدا را آن قدر بلند کرد که روی صدای جمعیت مشرف شود. وقتی این اتفاق نیفتد، جمعیت آن همراهی را نخواهند داشت. اما این دلیل نمی‌شود که خانم‌ها سینه‌زنی نداشته باشند. ما در مجالسی که امکانش باشد مثل سالن‌هایی که عایق صوتی باشد فضای سینه‌زنی و شور گرفتن وجود داشته باشد، مراسم را اجرا و خانم‌ها را به سینه‌زنی دعوت می‌کنیم. در عین حال باید قبول کرد محدودیتی که خانم‌ها در مجالس مذهبی دارند بیشتر از آقایان است.

[۹] بهتر نیست بانوان مکان مشخصی برای برگزاری مراسم داشته باشند؟

اصل این ایده خیلی خوب است چون وقتی برای هر کاری مکانی اختصاصی وجود داشته باشد، باعث پیشرفت آن کار خواهد شد. اما نکته مهم این است که بعد می‌دانم این ایده عملی شود چون هر گروهی و هر صنفی در مناسبت‌های خاص، بصورت همزمان شاید در ده‌ها نقطه شهر برنامه اجرا کنند که نمی‌توان همه آنها را مجاب به برگزاری یک برنامه واحد در منطقه و محدوده خاصی کرد. ضمن این‌که در شهرهای بزرگی مثل تهران و مشهد، مسأله

برش

تقلید نمی‌کنم

من از فرد خاصی چه از مداحان پیشکسوت و چه مداحان نوظهور که الان در حال فعالیت هستند، تقلید نکردم. سعی کردم تمام سبک‌ها را گوش کنم، استفاده کنم و گُل کار را بگیرم. البته مداحانی که در جلسات‌شان حال

همایش «هیأت و حماسه» دوم آذرماه برگزار می‌شود

علی‌اکبر مداحی، مدیر ستاد مرکزی هیأت رزمندگان اسلام اظهارداشت: اولین همایش «هیأت و حماسه» برای تجلیل از مداحان حماسی‌خوان و شعرای حماسی سرادوم آذرماه برگزار می‌شود.

وی افزود: این همایش هم‌زمان با گرامیداشت هفته بسیج و یاد و خاطره شهدا و حماسه‌آفرینان عرصه مقاومت، برگزار می‌شود. مداحی با بیان این‌که مداحان و شاعران تا پایان هم‌راه فرصت داشتند آثار خود را ارسال کنند، گفت: فراخوان اعلام شده با استقبال بالایی همراه بود و هم‌اکنون روند آثاری آثار رسیده درحال انجام است.

مدیر ستاد مرکزی هیأت رزمندگان اسلام با بیان این‌که بیش از ۱۰۰ نفر از مداحان و شعرای حماسی‌خوان و حماسه‌سرا از سراسر کشور در این همایش شرکت خواهند داشت، گفت: از برگزیدگان آثار ارسالی در همایش با اهدای سکه تمام بهار آزادی تجلیل خواهد شد. حاج مرتضی طاهری، حاج مهدی سلحشور، حاج صادق آهنگران در بخش مداحی، احمد بابایی، هادی جانفدا و حجت‌الاسلام جواد محمدزمانی در بخش شعر آوری آثار را برعهده دارند.

قاب

فوتبال مداحان واهالی رسانه

بازی فوتبال اصحاب رسانه و جامعه مداحان تحت پوشش ایران همدل و با هدف کمک به مردم محظوم غزه و لبنان در استادیوم سهند تهران برگزار شد. رضا هالالی، سیدرضا تیرمائی، حنیف طاهری، حجت‌الاسلام بی‌آزار تهرانی، امین قدیم و جمعی دیگر از مداحان اهل بیت در این مسابقه حضور پیدا کردند. از فعالان رسانه نیز علی رضوانی، حامد عسگری، وحید یامین‌پور، یوسف سلامی، سید محمدحسین خیرالاسلام حسین دارابی در این رقابت حاضر شدند. هدایت این دو تیم را محمد انصاری و وحید شمسایی بر عهده داشتند و عباس قانع هم این رقابت را گزارش می‌کرد. در حاشیه این مراسم مردان و بانوان حماسه‌آفرین تهرانی برای کمک به جبهه مقاومت باغی غریه‌های خیریه حاضر شدند.

جام جمعه

هیات

HEYAT

دوشنبه ۱۴ آبان ۱۴۰۳ شماره ۶۸۹۸

بعد مسافت برای شرکت‌کنندگان به‌وجود می‌آید. بنابراین باز هم حسینیه‌ها، منازل و تکیه‌های محلی، انتخاب اول بانوانی می‌شود که امکان حضور در مجالس مرکزی و برگزاری مراسم را ندارند. نکته دیگری که نباید از آن غافل شد اهمیت برپایی روضه‌های خانگی است. به‌تراست منازل شیعیان ومحبان امام حسین(ع) به‌نام امام روضه داشته باشند. هرچند ممکن است تعداد شرکت‌کنندگان کم باشد اما همان روضه‌های خانگی کوچک موجب تیرک منازل ما می‌شود.

[۱] بانوان مداح و روضه‌خوان قدیمی و سنتی مخالف سینه‌زنی خانم‌ها نیستند؟

من مخالفت جدی ندیدم. اگر هم مخالفتی بوده به این دلیل است که می‌گویند شما نمی‌توانید مثل آقایان شور ایجاد کنید، پس بهتر است این کار را نکنید. یعنی کار سینه‌زنی را سبک نکنید. خوشبختانه در این مراسم‌ها ختران جوان پای کار بودند و همراهی لازم را داشتند.

[۲] به نظر می‌رسد سبک مداحی خانم‌ها همیشه متاثر از آقایان بوده...

برای ابتکار دلیلی نداریم. سبک مداحی باید عامه‌پسند، درست و حامل پیام باشد. چه اشکالی دارد خانم‌ها این سبک را از آقایان بگیرند ولی خودشان دخل و تصرف‌های ویژه خانم‌ها را داشته باشند. نه این‌که بخواهند صرفاً همان را اجرا کنند. بانوان مداح باید بدانند لحن چیست؟ آهنگ چیست؟ سبک را بشناسند که فلان مداحی سبکش هندی است یا تیشابوری؟ تحریرها را بشناسند. ولی متأسفانه این دانش کم است و به همین دلیل به بیراهه می‌روند. ذاکر باید بداند که اول چه شعری بخواند. چه سرودی را انتخاب کند، کجای کار لطیفه بگوید یا در مولودی‌ها و مجالس شادی که انتخاب می‌کند شعرش چه سبک و سیاقی داشته باشد و به این ترتیب ارتباط با مخاطب را به دست بگیرد. در مجالس زنانه این کار سبک خودش را دارد. اما در نوع و سبک مداحی فرقی بین مجالس زنان و مردان وجود ندارد.

[۳] به روضه‌های خانگی اشاره کردید. مجالس روضه زنانه در رشد فرهنگ دینی بانوان چقدر تاثیرگذار است؟

علامه طباطبایی می‌فرمود که انسان به خدا نمی‌رسد مگر از طریق امام حسین(ع). اگر مجالس روضه و مرثیه ابداعید... نباشد به آنچه مدنظر است این روضه‌ها رسید. روضه‌های خانگی اولین کاری که می‌کند، معنویت و آرامش را به خانه هدیه می‌کند و آن نیازی که در وجود همه ما وجود دارد با همین معنویت برطرف خواهد شد. اگر این اتفاق افتاد در جامعه هم آرامش را در وجود مردم خواهیم دید. آرامش فقط از راه قرآن و اهل بیت به ما تزریق خواهد شد. یکی از مشکلات جامعه ما در این روزگار این است که برخی از جوانان این امر را باور ندارند زیرا طعم آن را نتجسیدند. از این روی می‌گویم قطعا روضه‌های خانگی در رشد معنویت خانه و خانواده بسیار مؤثر است. خیلی از مشکلات با انعکاس این صوت ابداعید... در فضای خانه برطرف خواهد شد.

[۴] چگونه روضه‌های خانگی جایگاه خود را پیدا می‌کند؟

باید ببینیم قدیمی‌ها چکار می‌کردند؟ چطور می‌خواندند، چه اخلاصی در کارشان بود، ما هم برگردیم به همان سبک و سیاق. به نظر من علت اصلی موفقیت و رونق مجالس قدیم چون از دل بود بر دل می‌نشست. اگر امروز می‌بینیم اخلاص کم‌رنگ‌تر شده، باید عوامل آن را پیدا کرد. عواملی چون لقمه، تغذیه، آسیب‌های فضای مجازی و... دست به دست هم داده و اخلاص و ارتباط و آرامشی را که با اهل بیت داشتیم، کم‌رنگ کرده است. نکته دیگر این‌که مولودی‌هایی که الان استفاده می‌شود خیلی تر پ و تاب است و مخاطب را از اصل قضیه دور می‌کند. یعنی آن قدر آهنگ‌ها و حتی آهنگ‌های زمینهای که استفاده می‌کنند جلب توجه می‌کند که متن و محتوای کار به حاشیه می‌رود و مخاطب به آن توجه نمی‌کند.

[۵] برای جذب دختران جوان به مجالس مذهبی چه پیشنهادی دارید؟

نسل جوان تا یکی را دوست نداشته باشند پیگیری نخواهند شد. یعنی نه تنها پیگیر نمی‌شوند حتی ممکن است متنفر هم شوند. اول باید برنامه، طوری چیده شود که محبوبیت ایجاد شود بعد سراغ القای محتوا برویم. بهتر است از قالب سخنرانی خارج شویم. هویت دختران باید محترم شمرده شود. دختران باید بدانند ریحانه هستند. باید به وجود خود بیایند نه این‌که دنبال شبیه شدن به پسران باشند. در این صورت می‌شود باور دین داری و دین‌پذیری راز مجرای روحيات زنانه به دختران منتقل کرد.

